

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/28/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6413201664
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6413201664.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, vo veci starostlivosti o maloletého I. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom v X. nad Y., K. Y.. XX/X, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom, ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov matky E. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom v X. L. Y., K. Y.. XXX/XX, zastúpenej právnym zástupcom Špireková & Partners, s.r.o., IČO: 47232811, so sídlom v Žiari nad Hronom, Námestie Matice slovenskej č. 6, v mene ktorého pred súdom koná JUDr. Barbara Špireková, usadená euroadvokátka a konateľka, a otca I. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom vo E., č. XXX, zastúpeného JUDr. Luciou Sklenárovou, advokátkou so sídlom v Žiari nad Hronom, SNP č. 94, o zníženie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 12P/12/2013-55 zo dňa 02.12.2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zmenil rozsudok č.k. 9P/85/2012-43 zo dňa 31.07.2012 tak, že znížil vyživovaciu povinnosť otca k maloletému zo sumy 130,- € mesačne na sumu 65,- € mesačne s účinnosťou od 01.12.2013, v prevyšujúcej časti návrh otca na zníženie výživného zamietol a účastníkom konania nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol, že od posledného rozhodnutia o výživnom na maloletého došlo k zmene pomerov na strane otca, nakoľko tento je v súčasnej dobe zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie a poberá dávku v hmotnej núdzi v sume 62,50 € mesačne. Podľa okresného súdu otec maloletého vzhľadom na svoj disponibilný príjem, ktorý nedosahuje ani polovicu doteraz súdom určeného výživného, nie je v súčasnosti schopný platiť určené výživné. Z listinných dôkazov v spise mal okresný súd preukázané, že aj na strane matky došlo od posledného rozhodnutia o výživnom k zmene pomerov, nakoľko u nej trvá v dôsledku choroby dlhodobá práceneschopnosť; táto poberá nemocenskú dávku v sume 20,193 € na deň, teda príjem matky je vyšší ako príjem otca. Vzhľadom na takto zistený skutkový stav okresný súd návrhu otca na zníženie výživného vyhovel len čiastočne, keď mal za to, že výživné v sume 35,- € mesačne, na ktoré žiadal otec znížiť svoju vyživovaciu povinnosť, je neprimerané k veku a potrebám maloletého dieťaťa. Svoje rozhodnutie oprel okresný súd o ustanovenia § 78 ods. 1 a 3, § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine.

Proti rozsudku okresného súdu podala matka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne včas odvolanie zo dňa 04.02.2014 (č.l. 61-65 spisu), ktorým navrhla zmenu rozsudku okresného súdu tak, že odvolací súd návrh otca na zníženie výživného v plnom rozsahu zamietne alebo navrhla zrušenie napadnutého rozsudku okresného súdu a vrátenie veci na opätovné rozhodnutie. V odvolaní matka uviedla, že odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu nemá náležitosti podľa ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), pretože okresný súd v odôvodnení vôbec neuviedol, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, a to návrh na vypočutie ďalších svedkov, prípadne znalecké dokazovanie za účelom preukázania zdravotného stavu otca alebo dotaz na príslušný úrad práce. Matka ďalej uviedla, že okresný súd sa pri zisťovaní zmien v pomeroch účastníkov konania neprípustne dopustil revízie predchádzajúceho súdneho rozhodnutia a tým sa dopustil vady podľa § 221 ods. 1 písm. d) O.s.p.

Od posledného súdneho rozhodnutia v danej veci sp. zn. 9P/85/2012 zo dňa 31.07.2012 nedošlo k zmene pomerov na strane maloletého ani na strane otca, ktoré by odôvodňovali zníženie výživného. Už v čase rozhodovania pod uvedenou spisovou značkou mal otec maloletého pozastavenú živnosť a bol nezamestnaný. Od tohto rozhodnutia došlo k zmene pomerov len na strane matky. Ďalej matka vyjadrila názor, že v zmysle § 205 ods. 2 písm. c) O.s.p. okresný súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Okresný súd nesprávne posúdil schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca. Počas celého konania spochybňovala tvrdenia otca o jeho zlom zdravotnom stave alebo nepriaznivej finančnej situácii. Okresný súd napriek týmto námietkam v konaní nevykonával žiadne dôkazy za účelom preukázania pravdivosti tvrdení otca a bez ďalšieho sa s jeho tvrdeniami stotožnil, či už pokiaľ ide o jeho majetkovú situáciu, ako aj o jeho zdravotný stav. Poukázala na to, že otec bol v čase rozhodovania okresného súdu, ako aj v čase posledného pojednávania, zamestnaný ako obchodný zástupca pre veľkoobchody a menšie prevádzky v spoločnosti AMOS - SERVICES, s.r.o.; okrem toho využíva aj služobný automobil so značkou minerálnej vody Korytnica, čo tiež preukazuje skutočnosť, že otec je zamestnaný pre túto spoločnosť ako obchodný zástupca.

K odvolaniu matky sa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadril otec písomným podaním zo dňa 10.03.2014 (č.l. 70 spisu), ktorým navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdiť. V plnom rozsahu sa stotožnil so závermi napadnutého rozsudku a s podaným odvolaním nesúhlasil. Mal za to, že okresný súd dostatočne zistil skutkový stav, dostatočne vykonal dokazovanie a na základe vykonaného dokazovania správne rozhodol. Poukázal na to, že od posledného rozhodnutia o výživnom došlo na jeho strane k podstatnej zmene pomerov. Počnúc dňom 26.01.2013, kedy stratil nárok na dávku v nezamestnanosti, dostáva už len pomoc v hmotnej núdzi. Nie je pravda, že je zamestnaný, naopak je evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie, poberá zníženú dávku v hmotnej núdzi v sume 61,60 € mesačne; od 06.12.2013 vykonáva len činnosť na základe dohody o vykonaní práce a príjem z tejto činnosti v januári 2014 predstavoval sumu 10,40 €, o ktorú mu bude znížený príspevok v hmotnej núdzi. Je si vedomý svojej vyživovacej povinnosti, avšak momentálne mu pomery nedovoľujú platiť maloletému výživné vo vyššej sume ako je určené napadnutým rozsudkom.

Kolíznym opatrovník sa k doručenému odvolaniu matky (č.l. 68 spisu) nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu určenom § 212 ods. 1, ods. 2 písm. a) O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f), písm. h) O.s.p. zrušil a v zmysle § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Podľa § 212 ods. 3 O.s.p., na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Zo spisu okresného súdu vyplýva, že návrhom na začatie konania zo dňa 07.02.2013 sa otec domáhal zníženia výživného na maloletého na sumu 35,- € mesačne s účinnosťou od 01.02.2013. Doterajšie výživné otca na maloletého bolo určené rozsudkom okresného súdu č.k. 7C/61/2011-44 zo dňa 14.11.2011. Uvedeným rozsudkom okresný súd rozviedol manželstvo rodičov maloletého, maloletého zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť platiť maloletému výživné v sume 130,- € mesačne počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku; okrem toho súd upravil stretávanie maloletého s otcom, rozhodol o tom, kto bude spravovať majetok maloletého a o trovách konania. Zo spisu ďalej vyplýva, že uznesením č.k. 12P/12/2013-43 zo dňa 16.08.2013, právoplatným dňa 11.09.2013, okresný súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým znížil výživné otca na maloletého na sumu 65,- € mesačne s účinnosťou od právoplatnosti uznesenia, keď v zostávajúcej časti návrh otca na zníženie výživného zamietol. V spise okresného súdu sa nachádza len uvedené rozhodnutie s vyznačenou doložkou o právoplatnosti, súčasťou spisu nie je návrh na nariadenie tohto predbežného opatrenia ani jeho prílohy; v spise tak isto nie je plnomocenstvo udelené otcom jeho právnej

zástupkyni na zastupovanie v prejednávanej veci. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia spolu s prílohami, ako aj uvedeným plnomocenstvom sa nachádza len voľne pripojený v spisovom obale bez toho, aby na jednotlivých listoch týchto podaní boli vyznačené čísla listov a bez toho, aby tieto boli pevne spojené s ostatným súdnym spisom. Z trvale pripojeného spisu okresného súdu sp. zn. 9P/85/2012 vyplýva, že rozsudkom č.k. 9P/85/2012-43 zo dňa 31.07.2012 schválil okresný súd rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa otec zaviazal platiť maloletému v období od 01.04.2011 do 31.08.2011 výživné v sume 90,- € mesačne a v období od 01.09.2011 do 30.11.2011 výživné v sume 130,- € mesačne; zameškané výživné za obdobie od 01.04.2011 do 30.11.2011 v sume 840,- € sa otec zaviazal zaplatiť maloletému v splátkach v sume 70,- € mesačne; rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 20.08.2012. Vo veci samej rozhodol okresný súd v prejednávanej veci na pojednávaní dňa 02.12.2013, a to za prítomnosti rodičov maloletého, kolízneho opatrovníka a právnych zástupcov rodičov maloletého; zo zápisnice vyplýva, že dokazovanie listinnými dôkazmi a pripojenými spismi vykonal okresný súd len tak, že do zápisnice uviedol „súd sa oboznamuje so spisovým materiálom“.

V prvom rade je potrebné uviesť, že okresný súd sa dopustil procesného pochybenia v rámci dokazovania. O priebehu konania na okresnom súde (vrátane dokazovania) môže odvolací súd usudzovať len z obsahu spisu, osobitne zo zápisníc o pojednávaní (§ 40 ods. 1 O.s.p. a § 122 ods. 1 O.s.p.). Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania. Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 125 O.s.p.). Dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie (129 ods. 1 O.s.p.). Zo spisu okresného súdu vyplýva, že na pojednanie veci samej boli nariadené viaceré pojednávania, uskutočnilo sa však len pojednávanie nariadené na deň 02.12.2013. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 02.12.2013 (č.l. 52-53 spisu) vyplýva, že sa na ňom osobne zúčastnili matka, otec, ich právni zástupcovia a kolízny opatrovník; okresný súd vykonal dokazovanie výsluchom otca a matky ako účastníkov konania (§ 131 ods. 1 O.s.p.) a následne sa „oboznámil so spisovým materiálom“; po zistení, že nie sú návrhy na doplnenie dokazovania vyhlásil okresný súd napadnutý rozsudok; naproti tomu z odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu vyplýva, že založil svoje skutkové zistenia okrem výsluchov účastníkov konania aj na listinných dôkazoch, konkrétne „pripojenými prílohami a správami“ (bez bližšej špecifikácie) a oboznámením sa procesným spisom a pripojenými spismi sp. zn. 10P/65/2013 a sp. zn. 9P/85/2012. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vykonávanie dôkazov na pojednávaní je vyjadrením zásady priamosti občianskeho súdneho konania a výnimky sú možné len v prípadoch, keď sú splnené podmienky pre vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (o takýto prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Keďže okresný súd nerešpektoval spôsob, ktorý zákon predpisuje pre vykonávanie listinných dôkazov (§ 122 ods. 1 O.s.p. a § 129 ods. 1 O.s.p.), zaťažil svoje konanie tzv. inou procesnou vadou. Ak totiž skutkové zistenia okresného súdu neboli podložené procesne správnym dokazovaním (dokazovaním vykonaným spôsobom, ktorý určuje zákon), nemal a ani nemohol mať pre svoje právne závery žiadne podklady. Spôsob vykonania dôkazu musí jednoznačne vyplývať zo zápisnice o pojednávaní; buď v nej musí byť uvedené, že bola prečítaná určitá presne označená listina (alebo jej presne označená časť) alebo musí zo zápisnice vyplývať, že predseda senátu (samosudca) oboznámil obsah tejto listiny. Vykonávanie dokazovania tzv. súhrnným spôsobom (t.j. obsahom spisu) je neprípustné, pretože v tomto prípade nie je zrejmé, ktoré konkrétne dôkazy súd vykonal a ako sa k nim účastníci konania vyjadrili. Všeobecne platí, že skutkové zistenia súdu, ktoré majú základ v nesprávne vykonanom dôkaze, nepoživajú v odvolacom konaní ochranu. V dôsledku vyššie uvedeného procesného pochybenia okresného súdu došlo v konaní k tzv. inej procesnej vade konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

V dôsledku nevykonania dokazovania listinnými dôkazmi v súlade so zákonom zaťažil okresný súd svoje konanie ďalšou procesnou vadou, ktorá mala za následok odňatie možnosti účastníkov konania konať pred súdom. Účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.). Právo účastníkov konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu sa v konaní realizuje tak, že sudca spravidla bezprostredne po vykonaní každého dôkazu umožní účastníkovi, aby sa k nemu vyjadril a aby uviedol všetko, čo pri hodnotení vykonaného dôkazu považuje za významné. Procesnú možnosť účastníka konania vyjadriť sa k vykonanému dôkazu (napríklad z hľadiska vierohodnosti svedka a jeho vzťahu k prejednávanej veci, pravosti a správnosti obsahu

listiny, osoby a odbornej spôsobilosti znalca, vecnej správnosti postupu súdu pri vykonávaní ohliadky a podobne) musí súd vytvoriť účastníkovi už v rámci dokazovania. Osobitne zákon ukladá súdu umožniť účastníkom konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu pred vyhlásením rozhodnutia vo veci samej (§ 118 ods. 4 prvá veta O.s.p.). Vyjadrenie účastníka konania k vykonanému dôkazu je potom jedným z podkladov, ktoré súd pri ich hodnotení berie do úvahy; preto takéto vyjadrenie zo strany jednotlivých účastníkov konania môže byť významným faktorom ovplyvňujúcim intenzitu dôkaznej sily pripisovanej konkrétnemu hodnotenému dôkazu súdom. Z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 02.12.2013 pred okresným súdom nevyplýva, že okresný súd na pojednávaní vytvoril účastníkom konania, resp. ich právnym zástupcom, či kolíznemu opatrovníkovi maloletého, procesnú možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom v zmysle ustanovenia § 123 O.s.p. alebo § 118 ods. 4 prvá veta O.s.p. a realizovať z týchto ustanovení vyplývajúce procesné oprávnenia účastníka konania (v tejto súvislosti odvolací osobitne zdôrazňuje, že z hľadiska porušenia citovaných ustanovení postupom okresného súdu nie je rozhodujúce či ide o tzv. sporové konanie alebo tzv. nespоровé konanie). Týmto postupom okresného súdu, ktorý bol spôsobený nevykonaním dokazovania listinnými dôkazmi v súlade so zákonom, došlo podľa názoru odvolacieho súdu k odňatiu možnosti účastníkov konať pred súdom a súčasne vzhľadom na charakter tejto vady rozhodnutie okresného súdu nemožno považovať za správne. Táto vada konania zakladá ďalší zákonný dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku okresného súdu (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Význam tejto vady konania je zvýraznený tým, že okresný súd vôbec neurobil súčasťou procesného spisu návrh na nariadenie predbežného opatrenia s prílohami v podobe listinných dôkazov, tieto teda netvorili obsah spisu (okresný súd nevedel spis v súlade s ustanoveniami § 168 ods. 1, § 172 ods. 1 a 2, § 178 ods. 1 a 2 a § 182 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov), napriek tomu na pojednávaní okresný súd vykonal dokazovanie „oboznáním sa so spisovým materiálom“, nie je preto zrejmé, či vykonal dokazovanie len listinami, ktoré tvoria obsah spisu alebo aj tými, ktoré obsah spisu netvoría.

Okresný súd sa pri rozhodovaní dopustil aj ďalšieho nedostatku, v dôsledku ktorého vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.). Okresný súd pri rozhodovaní o zmene pomerov účastníkov konania vychádzal zo stavu konania vedeného pod sp. zn. 9P/85/2012, pretože vo výroku napadnutého rozsudku menil výživné vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu. Zo spisu však nepochybne vyplýva, že posledným rozhodnutím o výživnom zo strany otca na maloletého je rozsudok vyhlásený v rozvodovom konaní č.k. 7C/61/2011-44 zo dňa 14.11.2011; týmto rozhodnutím bola stanovená vyživovacia povinnosť otca na čas po rozvode. V konaní vedenom pod sp. zn. 9P/85/2012 sa rozhodovalo len o zameškanom výživnom od opustenia spoločnej domácnosti otcom do rozvodu manželstva, t.j. išlo o výživné v období od 01.04.2011 do 30.11.2011. I keď toto konanie časovo nasledovalo po rozvode manželstva rodičov maloletého, nie je toto rozhodnutie posledným rozhodnutím o výživnom (na určenie posledného rozhodnutia o výživnom je teda rozhodujúce obsahové hľadisko a nie časové hľadisko, t.j. kedy bolo rozhodnutie vydané). Pomery účastníkov konania, osobitne otca a maloletého, mal teda okresný súd skúmať vo vzťahu k stavu, ktorý tu bol v čase vydania rozvodového rozsudku v konaní pod sp. zn. 7C/61/2011. Tento spis si však okresný súd vôbec nepripojil a jeho obsahom vôbec nevykonal dokazovanie. Za tohto stavu nemohol dôsledne posúdiť, či od poslednej úpravy výživného došlo alebo nedošlo k zmene pomerov na strane účastníkov konania a nemohol správne rozhodnúť. Odvolací súd poukazuje aj na to, že matka v odvolaní tvrdí skutočnosti, že otec je zamestnaný, tieto skutočnosti v odvolaní otec čiastočne potvrdzuje tým, že od decembra 2013 vykonáva prácu na základe dohody o vykonaní práce, je teda potrebné preveriť tieto skutočnosti a zistiť, či otec pracuje, či už v pracovnom pomere alebo na základe dohody o vykonaní práce a aký príjem z tejto činnosti dosahuje. Súčasne je potrebné aj náležite zistiť zdravotný stav otca a či mu tento bráni vo vykonávaní pracovnej činnosti, pretože okresný súd sa uspokojil len s potvrdeniami predloženými zo strany otca o vykonaní zdravotných prehliadok (vyšetrení), z týchto listinných dôkazov však žiadnym spôsobom nevyplýva, ako súčasný zdravotný stav otca ovplyvňuje v pracovnej činnosti a bráni mu pracovať a dosahovať príjem, z ktorého by mohol plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Je potrebné preveriť aj tvrdenia matky o tom, že otec pracuje ako obchodný zástupca. Vzhľadom na uvedené odvolaciemu súdu nezostávalo nič iné, len rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f), písm. h) O.s.p. zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.